

Tid: 29 januari 2009 kl. 13.00 – 13.50

Plats: Villa Brevik, Lidingö

Justerat: 3 februari 2009

Ulla Hamilton (m)

Eva Louise Erlandsson Slorach (s)

Närvarande

Ledamöter:

Ulla Hamilton (m) ordförande

Hugo Nordenfelt (m)

Torbjörn Erbe (m)

Daniel Valiollahi (m)

Per Ola Bosson (m)

Karin Karlsbro (fp)

Eva Louise Erlandsson Slorach (s)

Malte Sigemalm (s)

Godfrey Etyang (s)

Stellan F Hamrin (v)

Ersättare:

Helena Levy (m) **tjänstgörande**

Nils Ingelström (m)

Aysin Hartzell (m)

Harald Eriksson (m)

Gustav Åkerblom (fp)

Hassan Said Mahamed (s) **tjänstgörande**

Fredrik Canerstam (s)

Charles Berkow (mp) **tjänstgörande**

Tina Kratz (v)

Förhinder har anmälts av Åsa Romson (mp) vice ordförande, ledamöterna Lena Bring (m), Ulla Jöhnk (s) samt av ersättarna Björn Gülich (m), Anders Broberg (kd), Gerd Sjöberg-Granlund (s och Carina Paulsson (s).

Föredragande vid sammanträdet var direktör Gunnar Söderholm.

Dessutom var biträdande borgarrådssekreterare Karin Dhakal och miljöförvaltningens avdelningschefer närvarande.

§ 1**Närvarorätt**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslöt att medge Marika Lindgren Åsbrink, borgarrådssekreterare (s), Lisa Rehnström, borgarrådssekreterare (mp) och Mikael Lindell från avdelningen Miljöanalys närvarorätt vid dagens sammanträde.

§ 2**Justering****Beslut**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden utsåg ledamot Eva Louise Erlandsson Slorach (s), att tillsammans med ordföranden Ulla Hamilton (m) justera dagens protokoll.

Justering sker den 3 februari 2009.

§ 3**Föregående protokoll**

Anmälades och antecknades att det vid nämndens sammanträde den 9 december 2008 förda protokollet justerats i vederbörlig ordning.

Beslut

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade om rättelse av förbiseendefel av beslut § 6 enligt följande:

I beslutssats 1 utgår följande text:

s. 5. Årsmålet för andel upphandlad verksamhet i konkurrens förefaller vara väl lågt satt.

s. 11, Nämndmål: ”Snabb och effektiv service” Vi anser att antalet dagar innan handläggningen av ansökningar om bergvärmepumpar ska påbörjas bör motsvara vad som gäller för ansökningar om livsmedelskontroll.

Under rubriken *Ärendet handlingar* tillkommer följande text:

10 100 % av de av kommunen ägda bostäderna skall vara radonmätta till 2010, med hänvisning till punkt 6.2 Målvärden Radon.

Därtill justerade förvaltningen sitt förslag till verksamhetsplan under punkten Snabb och effektiv service på sid. 11 rörande nämndens punktlighetsmål. Handläggning av värmepumpsansökningar ska påbörjas inom fem arbetsdagar

- 2 Nämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

§ 4**Anmälan av beslut enligt delegation****Yttranden**

Järnvägsutredning för Mäljarbanan, delen Tomteboda – Kallhäll

Remiss Dnr 2008-012882-217

Överklagat beslut om avgift för tillsyn enligt miljöbalken Dnr 2008-002174-379

Beslut fattade enligt delegation

Föreläggande och förbud vid vite

Anmälningar om misstänkta brott

Yttranden till centrala myndigheter av enkel art

Tillstånd till värmepump med mark eller vatten som värmekälla

Fastställande och ändringar av avgifter för prövning och tillsyn

Godkännande och registrering av livsmedelsverksamheter

Återkallelse eller upphävande av godkännande respektive registrering

Tillstånd till hållande m.m. av sällskapsdjur och häst

Yttranden över remisser från stadsbyggnadsnämnden i ärenden om bygglov ifråga om ny- och ombyggnader och lokaler m.m.

Yttranden över remisser från stadsbyggnadsnämnden i ärenden om detaljplaner av enkel karaktär

Yttranden i ärenden enligt alkohollagen

Yttranden över remisser från länsstyrelsen i ärenden enligt sjötrafikförordningen och vattenskoterförordningen

Utförande av saneringsbevis

Fastställande och ändring av avgift för tillsyn m.m., strålskyddslagstiftning

§ 5**Protokoll från handikappråd**

Protokoll nr 6 från miljö- och hälsoskyddsnämndens handikappråd den 8 december 2008 anmäldes.

Beslut

1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslöt att lägga protokollet till handlingarna.

§ 6**Anmälan av ledamöter och ersättare i miljö- och hälsoskyddsnämnden 2009**

Dnr 2009-000029-100

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner anmälan.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 8 januari 2009.

Nämndens behandling av ärendet

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

§ 7**Delrapport – Förekomst av allergi- och cancerframkallande ämnen i kosmetiska och hygieniska produkter**

Dnr 2008-014228-206

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens redovisning.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 9 december 2008.

Nämndens behandling av ärendet

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande gjordes av ledamot Karin Karlsbro (fp) enligt följande:

Vi välkomnar miljöförvaltningens tillsynskampanj beträffande förekomsten av allergi- och cancerframkallande ämnen i kosmetika och hygieniska produkter. En fjärdedel av de besökta verksamheterna tillhandahöll produkter med förbjudna ämnen. Samtidigt som förvaltningen konstaterar att vissa företag nu följer reglerna jämfört med tidigare år, fortsätter andra alltjämt att bryta mot reglerna. Det är allvarligt att cancer- och allergiframkallande ämnen saluförs. Som konsument måste man kunna lita på handeln. De företag som bryter mot dessa regler bör offentliggöras på lämpligt sätt.

Särskilt uttalande gjordes av ledamöterna Charles Berkow (mp), Eva Louise Erlandsson Slorach (s), Malte Sigemalm (s), Godfrey Etyang (s), Hassan Said Mahamed (s) och Stellan F Hamrin (v), enligt följande:

Företag inom kosmetika- och hygienbranschen säljer produkter och håller på med kundvård. Kemiska produkter kan få konsekvenser för både den yttre miljön, arbetsmiljön och kunderna. Resultaten från bl.a. denna kampanj och ett tillsynsprojekt som Arbetsmiljöverket nyligen gjort över nagelterapeuter tyder på att företagen allt för

ofta inte har tillräckliga kunskaper om de produkter de säljer och hanterar. Problem med färgämnen som används inom frisörbranschen har också uppmärksammats. KoH-branschen har många småföretag och små arbetsplatser. Det är viktigt att nämnden avsätter tillräckligt med resurser för fortsatt tillsyn av KoH-branschen. Ansvariga på nationell nivå bör uppmärksammas på de brister och förslag till förbättringar som kommit fram i denna kampanj.

§ 8

Deltagande i samarbetsprojekt med tunga fordon på förnybara drivmedel och energieffektiviseringsåtgärder

Dnr 2008-013575-206

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner att miljöförvaltningen deltar i CLEANTRUCK-ansökan.
- 2 Nämnden uppdrar åt förvaltningsdirektören att underteckna kontrakt om miljöförvaltningens medverkan i EU-projektet.
- 3 Nämnden uppdrar åt förvaltningsdirektören att teckna konsortialavtal med övriga parter i projektet.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 2 december 2008.

Nämndens behandling av ärendet

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande gjordes av ledamöterna Charles Berkow (mp), Eva Louise Erlandsson Slorach (s), Malte Sigemalm (s), Godfrey Etyang (s), Hassan Said Mahamed (s) och Stellan F Hamrin (v), enligt följande:

Vi anser det bra att godstransporterna uppmärksammas mer. För att minska miljö- och hälsobelastningen från godstransporterna i Stockholm är det viktigt att utöver de aspekter som ingår i det föreslagna projektet (val av drivmedel, köldmedium, däck gas och körsätt) även främja snålare fordon, effektivare transportsätt och minskat transportarbete (s.k. ”mobility management”). Vägverket har identifierat minskat transportarbete som det åtgärdsområde med överlägset störst potential att minska trafikens miljöbelastning. Verkets rapport Samordnade varuleveranser inom Stockholm Stad (som skickades ut till nämndens ledamöter efter sammanträdet i november) innehåller en rad rekommendationer som stadens förvaltningar bör återkomma till.

§ 9**Motion (2008:74) om utökade parkeringsplatser för bilpoolsbilar. Svar på remiss**

Dnr 2008-012516-217

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutade enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnamnden överlämnar och åberopar förvaltningens utlåtande som yttrande över motionen till kommunstyrelsen.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 15 december 2008.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Ulla Hamilton (m) och Karin Karlsbro (fp) föreslog att (se beslutet).
- 2) Ledamöterna Charles Berkow (mp), Eva Louise Erlandsson Slorach (s) och Stellan F Hamrin (v) föreslog att miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar att tillstyrka motionen och att nämnden hemställer att kommunstyrelsen inlämnar en skrivelse i frågan till regeringen, samt att därutöver anföra följande:

Det är välkommet att det inom Trafikkontoret pågår ett arbete med att se över vilka förändringar som behöver göras för att åstadkomma en trafiklagstiftning som mer än idag tar hänsyn till behovet av att reservera parkeringsplatser för andra fordonsslag än de som idag finns angivna. Vi ser det som angeläget att detta arbete fortsätter. Vi menar också att Stockholms stad bör uppvakta regeringen för att åstadkomma en förändring i lagstiftningen så att det blir möjligt att skapa fler parkeringsplatser för bilpooler.

Omröstning

Ordföranden ställde de framlagda förslagen emot varandra och nämnden beslutade enligt Ulla Hamiltons (m) och Karin Karlsbros (fp) förslag till beslut.

Reservation

Ledamöterna Eva Louise Erlandsson Slorach (s), Malte Sigemalm (s), Godfrey Etyang (s), Hassan Said Mahamed (s) och Stellan F Hamrin (v) reserverade sig mot beslutet med hänvisning till Charles Berkows, Eva Louise Erlandsson Slorachs (s) och Stellan F Hamrins (v) förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Ulla Hamilton (m) och ledamöterna Hugo Nordenfelt (m), Helena Levy (m), Torbjörn Erbe (m), Daniel Valiollahi (m), Per Ola Bosson (m) och Karin Karlsbro (fp) enligt följande:

När det gäller användande av gatumark har staden begränsad rådighet. Att avsätta parkeringsplatser för en viss typ av bilar är idag inte lagligt möjligt med undantaget för handikapparkeringsplatser. Stockholm har den 14/2 2008 tillsammans med Malmö och Göteborg tillskrivit finansdepartementet i denna fråga. Städerna begärde i detta brev

att den framtida parkeringslagstiftningen utformades så att det är upp till respektive kommun att själv bestämma huruvida miljöbilar och bilpoolsbilar ska ha differentierad avgift eller ej, samt att den framtida parkeringslagstiftningen bör ge kommunerna möjlighet att ge bilpoolsbilar (enligt nationell definition) tillgång till reserverade parkeringsplatser.

§ 10

Ny översiktsplan för Stockholm. Remiss från Stadsbyggnadsnämnden

Dnr 2008-013195-250

Beslut

Miljö- och hälsoskydds-nämnden beslutade enligt ordförande Ulla Hamiltons (m) och Karin Karlsbros (fp) förslag.

- 1 Miljö- och hälsoskydds-nämnden godkänner i huvudsak förvaltningens förslag till beslut, samt anför därutöver följande:

Vi instämmer i stort med förvaltningens synpunkter och kan bara understryka vikten av att planera kommunen utifrån god kollektivtrafikförsörjning, att målkonflikterna mellan våra unika grönstruktur å ena sidan och behovet av bebyggelse eller kommunikationer i strategiska samband å den andra sidan tydliggörs samt att samlokalisering mellan företag och boende beaktas. En stad behöver både näringsliv och bostäder därför är det oerhört viktigt att finna lösningar där företagets verksamhet inte äventyras av nybyggnationer. Vi ställer oss helt bakom påpekandet att grönskan spelar en viktig roll för stadsmiljön och att möjligheter att planera träd, buskar och fasadväxter i gaturum och bebyggelse bör användas i än högre grad i stadsplaneringen.

Förvaltningen anför under *Generella Synpunkter* att miljökonsekvensbeskrivningen bör ta i beaktande att stadens riksvattentäkt, Bornsjön, ligger i en annan kommun. Det stämmer visserligen men detta är inte unikt för reservvattentäkten. Stockholms vattenförsörjning baseras på resurser utanför kommunen med vattenverk i Norsborg, Botkyrka och Ekerö kommuner. Stockholm har emellertid rådighet över Bornsjön genom att staden äger marken runt sjön och noga styr markanvändningen för att bibehålla sjöns goda vattenkvalitet.

Avseende avsnittet *Trafik och Energi* anser vi att det i detta sammanhang är viktigt att ta i beaktande skiftet mot miljöbilar samt en ren och ännu bättre utbyggd kollektivtrafik som med all sannolikhet kommer att ske under kommande tioårsperiod och som kommer att bidra till en hållbar och växande region.

Vi delar inte förvaltningens uppfattning att staden ska organisera kollektivtrafik på vatten. Stockholm ska arbeta för att kollektivtrafik på vatten kommer till stånd men det är landstinget som ansvarar för att organisera länets kollektivtrafik och vi anser inte att detta är en uppgift staden ska överta.

Tjänsteutlåtandet framhåller att cykel bör kunna medtas i kollektivtrafiken. Detta rymmer flera praktiska frågor kring säkerhet och utrymme. Vi välkomnar det uppdrag om översyn av nuvarande regler för medtagande av cykel i kollektivtrafiken som SL:s styrelse gett till bolaget.

Förvaltningen pekar under avsnittet *Energieffektivitet i planeringen* ut Lövholmen som ett av miljöprofilområdena. Detta är något anmärkningsvärt eftersom stadsledningskontoret för närvarande bereder ärendet om vilket som ska vara det andra miljöprofilområdet och ärendet bereds för närvarande under

stadsledningskontoret och något beslut i denna fråga ännu inte fattats.

Vi ställer oss tveksamma till det kostnadseffektiva i förslaget att vidta designåtgärder i stadens parker för att förbättra upplevelsen av ljudmiljöerna där.

- 2 Nämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 13 januari 2009.

Förvaltningen föreslog att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

- 1 Tillstyrker remissen med hänvisning till förvaltningens yttrande.
- 2 Omedelbar justering.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Ulla Hamilton (m) och Karin Karlsbro (fp) föreslog att (se beslutet).
- 2) Ledamöterna Charles Berkow (mp) föreslog att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till yttrande, samt att därutöver anföra följande:

Det blir allt mer tydligt att samhällsplanering har en väsentlig för att inte säga avgörande betydelse för möjligheten att minska utsläppen från växthusgaser och uppnå andra miljömål. Samhällsplaneringen påverkar beslut med konsekvenser flera decennier in i framtiden. Miljöprogrammets mål om att utsläpp från trafik och trafikbullret utomhus ska minska kan bli svåra att uppnå med utgångspunkt från samrådsunderlaget. Det är också tveksamt om målen om hållbar användning av mark och vatten och sund inomhusmiljö kan uppnås. Det är oklart om och i så fall hur miljö kvalitetsnormerna för luft skall uppnås. En ovarsam förtätning som inkräktar på park- och grönområden riskerar att motverka sitt syfte och förvärra andra problem. En fördubbling av vägtrafiken är inte hållbart. Planen riskerar att uppfattas som föråldrat relativt kort efter det har antagits, egentligen är inriktningen redan föråldrat. Samrådsunderlaget visar att inriktningen behöver omprövas.

Redovisningen av ”hållbarhetsbedömningen” måste bli mycket tydligare för att inte förvirra eller vilseleda. Det är först genom uteslutningsmetoden som man kan förstå att ”Strategin bidrar inte till att nå planeringsinriktningen” betyder ”Strategin motverkar till att nå planeringsinriktningen”.

Avsnittet om nya tekniska försörjningssystem bör kompletteras med resonemang att ändra avloppshanteringen i syfte att undvika kemiska föroreningar och bättre omhänderta närsalter.

Det ständiga naggande vid kanten av grönområden i de mest hårtexploaterade delarna av staden måste hejdas. ”Låsta” grönområden i centrala staden, nationalstadsparken och längs de gröna kilarna bör markeras, inte minst för att värna de gröna kilarnas integritet. Ett skräckexempel är Järvafältet, där kartan anger att närnaturområde för tiotusentals invånare i miljonprogramområdet ska

korsas av två nya spårlinjer och två nya huvudvägar fram till år 2020.

- 3) Eva Louise Erlandsson Slorach (s) föreslog att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Samrådsunderlaget betonar att Stockholm ska förtätas. En förtätning av staden har många fördelar, såsom möjligheten att effektivisera energianvändandet och att reducera antalet resor. Samtidigt är en alltför stor förtätning av staden inte önskvärd. Det tar bort grönområden, rekreativsmöjligheter för vuxna och barn, och riskerar att leda till allt för hög belastning på yt-, grund- och dagvatten. Många av de områden där förtätning planeras ligger på platser där bullernivåer och/eller luftföroreningshalt är höga redan idag. Förtätningprocessen riskerar att leda till att nya bostäder placeras där det finns stora risker för störningar. Detta bör motverkas med tydligare planeringsinriktningar. Så långt det är möjligt bör varje grönområde som försvinner genom förtätning ersättas med ett annat grönområde på annan plats. Vidare bör utgångspunkten vara att då grönområden bebyggs så ska husen vara klimatsmarta. Översiktsplanen bör också betona att inriktningen ska vara att bygga flerfamiljshus, då dessa oftast är bättre från miljösynpunkt. Det ska också vara självklart att då nya bostadsområden planeras, så ska det även finnas med planer för skola och förskola. Det är oacceptabelt att bygga nya bostadsområden utan att ta hänsyn till vilken kommunal service de boende kommer att behöva.

Stockholm har som mål att vara fossilbränslefritt år 2050, samtidigt som man räknar med att vägtrafiken i Stockholms län kan komma att fördubblas till 2030. Som Miljökonsekvensbeskrivningen visar och även förvaltningen påpekar innehåller samrådsunderlaget inga konkreta åtgärdsförslag på hur detta problem ska kunna lösas. Det är allvarligt och måste förtydligas. Att minska koldioxidutsläppen samtidigt som vägtrafiken ökar torde vara mycket svårt, då trafiken står för ungefär hälften av länets koldioxidutsläpp idag. Staden behöver en kraftfull strategi för hur bilberoendet kan minska, kollektivtrafiken byggas ut och gång- och cykelmöjligheterna öka. Satsningar på utökad vägkapacitet bör vara begränsade och noggrant avvägda för att inte medföra att fler byter från miljövänligare transportsätt till bil. Det bör också finnas en tydlig plan för hur kollektivtrafiken inte bara ska utökas kapacitetsmässigt, utan också görs mer lättillgänglig och användbar.

- 4) Stellan F Hamrin (v) föreslog att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att i huvudsak tillstyrka förvaltningens förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Stockholm befinner sig i en snabb utveckling och miljöförhållandena vad gäller bl.a. luftkvalité, buller, vattenkvalité och säkerställa grönområden är otillfredsställande. Stadens starkt begränsade yta gör också att ett tak måste sättas för det antalet invånare som kan finnas. Det är därför nödvändigt att åtgärder vidtas för att lösa miljöproblemen, strama upp planeringen och bedöma stadens totala behov.

Stadens förvaltningar bör därför gemensamt fastställa behovet av mark om 10 år utifrån antagandet att befolkningen då ökat med 100.000 invånare för

- miljöstörande verksamheter inklusive totalt 10 Återvinningscentraler
- nödvändig kollektiv- och yrkestrafik
- möjlig privatbilism med hänsyn tagen till ex. miljöförhållanden och invånarnas trivsel
- behovet av grönområden med hänsyn tagen till ex. luftkvalité, friluftsliv och temperaturdämpande effekter sommartid
- bebyggelse
- bad, fiske och skydd för vattenmiljöer

och gör en sammanfattande planering utifrån dessa beräkningar och utifrån nu gällande eller förutsebara legala och politiska beslut rörande bl.a. Miljökvalitetsnormer, Vattendirektivet, Marina direktivet och Miljömålen.

Omröstning

Ordföranden ställde de framlagda förslagen emot varandra och nämnden beslutade enligt Ulla Hamiltons (m) och Karin Karlsbros (fp) förslag till beslut.

Reservation

Ledamoten Charles Berkow (mp) reserverade sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag till beslut.

Ledamöterna Eva Louise Erlandsson Slorach (s), Malte Sigemalm (s), Godfrey Etyang (s) och Hassan Said Mahamed reserverade sig mot beslutet med hänvisning till Eva Louise Erlandsson Slorach (s) förslag till beslut.

Stellan F Hamrin (v) reserverade sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag till beslut.

§ 11

Anmälan av skrivelse om sjuka hus

Dnr 2009-001064-207

- 1 Anmäldes och överlämnades till miljöförvaltningen för beredning en skrivelse gällande sjuka hus från Stellan F Hamrin (v).

§ 12

Övrigt

Miljö- och hälsoskyddsnämndens nästa nämndsammanträde flyttas från måndagen den 9 februari 2009 till onsdagen den 4 februari kl. 16.00 i Bolindersalen, Tekniska nämndhuset.

Vid protokollet

Maria Stigle